

mis tenfos per earum motus inflecti ad alias partes non sinunt, & hæc ejusdem speciei permanſio dementia eſt, inſania, vel delirium; igitur ſi invaleſcat incubus, & per noctes ſingulas, ſemel, aut pluries corripiat, facile ipſius ſpecies diutiùs, & ſæpius dimota omnem alium tremorem prohibebit, idque fiet faciliùs, ſi etiam interdium nocturna illa viſa quis ſecum tacitus, ſolus, atque formidans reputet, ut patet, ac tùm delirus quis evadet circa eundem incubum, & metum ejus. Quæ de eſſentia, & cauſa Incubi.

CATARRHUS.

Catarrhus aliis eſt deſluxio humoris excrementitii à capite in palatũ, os, & pulmones: aliis deſinitur latiùs, ac dicitur deſluxio humoris excrementitii à capite in ſubjectas partes. Rem breviffimè perſtringemus, cum tota pateat ex circuitu ſanguinis, & Anatomicis. Supponitur igitur humor fluere à cerebro per glandulam pituitariam in palatum, os, ac pulmones, vel per os cribroſum in nares, quorum utrumque falſum eſt, ut patet ex Animalium ſectionibus, ex quibus conſtat, nihil humoris per foramina oſſis cribriſiformis omnino ocluſa à nervis, & dura matre derivari poſſe in nares, atque ex infundibulo per glandulam pituitariam nihil in palatum trajici, ſed ex illa glandula traduci in venas jugulares quicquid in ipſam per infundibulum ducitur. Quoniam verò cum catarrhi materiem à capite deſluere aſſerunt, à cerebro deſluere intelligunt per foramina oſſis cribriſiformis, & glandulam pituitariam, manifeſtum eſt, catarrhum à cerebro non derivari per vias, quæ communiter ſtatuuntur. Quia verò fieri poſteſt, & ſæpè factum vidimus, & plurimi Medici ſe vidiffe teſtantur, ut plurimum humoris intra cerebrum, aut cranium colligatur, qui vel per ventriculos in infundibulum, & glandulam pituitariam, atque hinc in venas jugulares ex venis in arterias, ac demùm per has in glandulas humorem ſimilem naturaliter ſeparantes derivetur, atque intra ipſas ſecernatur, & efluat, quæ patet naturalis exitus, vel brevius in venas capitis exſudet, unde per circuitum ſanguinis tandem perducatur in eaſdem glandulas, ſeparetur & excernatur: glandulæ autem ejuſmodi humorum ſeparationi naturaliter dicata ſunt ſalivales omnes; igitur humor ille intra cranium collectus red-detur per fauces, nares, &c. non quia deſluat ſtatim à capite, ſed quia permiſtus eſt cum ſanguine &c. Quia verò oſtendimus in quarto, & quinto quaſito propoſitionis quintæ ſecundæ partis de reſpiratione, nihil humoris qui derivatur ad fauces, trajici poſſe intra fiſtulam pulmonariam, adeòque neque intra pulmonem; igitur nec illud admittendum erit, catarrhum eſſe

Quid catarrhus.

Catarrhus non à cerebro per vias vulgatas, ſed

per venas, & arterias vel exſudando, vel in eas deſluendo ex glandula pituitaria.

Nihil ejus in pulmones.

defluxionem humoris à capite in pulmonem: ibi autem ostensum, quid de Hippocrate id asserente in libro de Corde sentiendum sit, quibus addimus, ut viro maximi nominis Hippocrati non minoris fama, atque existimationis aliū opponamus, Aristotelem in tertio de partibus Animalium cap. tertio nihil cibi, aut potus in asperam arteriam è faucibus duci posse in naturali statu acriter, & fusè offendere, & opinionem secus credentium irridendam, ac stultam appellare. Quia verò universa intima superficies asperæ arteriæ glandulis referta est, quiddam subviscidum, & pituitosum naturaliter fecerentibus, & in cavitatem ejus derivantibus; si igitur copia humoris in vasa sanguinis è cerebro trajecti sit tanta, ut in glandulis omnibus deponatur, fiet defluxio ejus non à salivalibus solùm, sed à pulmonaribus etiam: adde quoque, per evaporationem à pulmonibus posse humorem aqueum copiosiorrem reddi, sicut etiam per exudationem. Idem autem continget, si humor pituitosus non intra cerebrum, aut cranium cumulatus fuerit, sed in alia qualibet parte corporis, jecore, liene, ventriculo, musculis, articulis, vel si primario affectus, & mutatus sit sanguis in pituitosum, facta simili cum sanguine mixtione, circulatione, ac deductione ad glandulas, &c., ut patet. Quibus in casibus cerebrum præ cæteris partibus pejus habere videbitur, & imperitis Medicis imponet, quasi in ipso contineatur totius morbi causa; cum enim humor pituitosus lentus sit, ac tardi motus, cerebrum autem motus minimi, cerebrum præ cæteris partibus ab humore illo majorem impressionem excipiet, & verè laborabit magis, non quia producens humores illos, sed quia magis afflictum ab humore, quem nequit expellere. Quod si catarrhus non fuerit crassus, lentus, & frigidus, sed tenuis, celer, solutus, & calidus, cujusmodi sunt humores, quos subtiles, ac tenues dicimus, suis partibus minimè coherentes & subito diffuentes, sapore acres, mordaces, saliti, amari, & hujusmodi, tum cerebrum multò magis afficietur præ cæteris partibus, cum sit maximè molle, & ab hujusmodi humoribus facilè vellicabile, atque solubile. Major igitur affectio capitis in quacunque catarrhi fluxione dari potest, non quia idem à capite fluat, sed quia caput, sive cerebrum magis afficitur, quam aliæ partes, quæ utpote magis validæ, compactæ, ac duræ minus obnoxia sunt injuriis, & laentia facilius expellunt, quam infirmum, & molle cerebrum. Quia verò intra cerebrum producantur spiritus animales, nempe sit quædam solutio sanguinis, fieri fortassè poterit aliquandò, ut in ea solutione generentur humores pituitosi, quod tamen si ratione solius cerebri debet contingere, requireret non naturalem habitudinem cerebri, ac tum caput, seu cerebrum deterius habebit, quam partes reliquæ duplici de nomine, & quia scilicet humore pituitoso afficitur, & quia ita vitiatum est, ut illum ipsum humorem

Cur catarrhus quandoque è pulmonibus.

Ad aliis singulis partibus, & sanguine primario affecto provenire potest, & cur tum etiam

Cerebrum præcipuè aut caput affici videtur.

Quando verò à cerebro per causam internam, &

rem possit producere. Sed hoc ipsum poterit contingere per causam externam frigoris, aut caloris, & frigoris quidem, si ejus vi ita constringatur cutis, ut perspiratio à capite evaporare non possit, unde cohibita in aqueum humorem abit, quemadmodum in humorem abit hyeme: caloris autem, ut per insolatam, balneum &c., si per ipsum ita rarefeat, & incalescat massa humorum omnium intra cranium contentorum, ut velut effervescat, & plurimas humidi particulas in motum agat, & in perspirationem trumat, mox superveniat frigus cutim coarctans, & poros claudens; universa igitur illa quantitas liquidi jam soluti, quod mox evaporare debebat per perspirationem, cohibebitur intra cranium, & intra ipsum colligetur, & in humorem mutabitur. Id ipsum debere contingere patet à vi humiditatis nimix, ut in regionibus humidis, anni temporibus, constitutionibus austrinis &c. Patet insuper, per hæc omnia produci posse catarrhum in toto corpore, si hæc omnia, nempe calor, & cætera, quæ superius, circa totum corpus vigeant non læso cerebro, licet autem causæ illæ circa caput agere non potuissent supponantur, tamen etiam in eo casu caput afficietur superius exposita necessitate. Pro diversa autem conditione prohibita perspirationis produci poterunt affectiones aliæ, quarum præcipua ad rem nostram erit diversa natura catarrhi, nempe subtilis, aut crassi, inspidi, vel aliquid sapientis: primum erit minus periculosum, secundum verò magis, aut minus timendum pro diverso tenuitatis, & acrimonix gradu in sapore; tenuitas enim, & sapiditas arguunt erosionem, & solutionem, ac fermentationem partium, ex qua facillè tabes, phthises, marasmi, mors: perspiratio autem diversæ erit naturæ in diversis ratione temperamenti, ætatis, anni temporis &c., sicut etiam prout eadem causæ fuit validior, aut remissior, vel ratione temporis plus minus diuturni, quo causæ perspirationem prohibens egit in corpus, in utroque enim casu perspiratio suppressa poterit plus minus fermentescere, & vel sola liquida, vel etiam fixa, ac dura, ut salia dimovere, ac divellere, & partes corporis solidiores etiam corrumpere. Sed hæc eadem catarrhorum diversitas etiam oriatur à causis intra corpus vigentibus, puta vitiatis coctionibus, obstructionibus, motibus alteratis, & in majorem aut minorem velocitatem perductis, vasis æquo plus distractis, aut contractis, & hujusmodi, in quibus fiet, ut partes liquidorum æquo plus, aut æquo minus solvantur, aut qualibet constitutione diversa à naturali mutantur, ita ut partes fixæ, ac mobiles plus, vel minus æquo solvantur, vel in aliud compositum abeant mille aliis modis à naturali diversum: ex his autem humorum mutationibus oriri etiam poterunt catarrhi, & variæ atque multiplices affectiones in partibus corporis, & si quidem humores illi conjuncti sint cum tenuitate, & sapore, de solutione corporis timendum erit. Ex his

Per externam caloris, aut frigoris, aut

Humiditatis.

A prohibita perspiratione crassus, lentus &c.

Hi iidem à pravis coctionibus, obstructionibus &c.

Idiopathicus, &
sympathicus.

autem omnibus facile patent, quæ conjungi, quæ præcedere, quæ demum succedere possint, ac debeant catarrhis à quâlibet causa genitis, quæ cum facillima sint, catarrhus autem ex se ipso innotescat, eadem non prosequemur ulterius. Patet similiter, qui catarrhus dici possit idiopathicus, qui sympathicus; erit enim idiopathicus, qui generatur intra cranium per causam internam, aut externam: sympathicus, qui in aliqua alia parte, vel aliquibus, vel toto corpore. Quæ de Morbis Capitis memoriæ gratia sufficiant; de hydrocephalo enim, cum de hydrope in genere, de cerebri autem abscessu, & sphacelo similiter, cum in genere de tumoribus.

DE MORBIS PECTORIS, Et primò Cordis. INTERMISSIO PULSUS.

ETSI de intermissione pulsus more Medicorum egimus in doctrina generali pulsuum, quia tamen & ibi exposita solum pauca sunt ex iis, à quibus ejusmodi intermissio potest provenire, & hæc eadem ab affectione aliqua Cordis præter naturam plerumque pendet, ac demum quia indiget ulteriori explicatione, hic de eadem rursus agimus distinctius, eamque morbis Cordis annumeramus. Quoniam itaque ut percipiatur pulsus in arteriis corporis, oportet, ut cor constringatur, & restituatur alternè, & cum constringitur, tradat sanguinem in arterias: cum restituitur, eundem recipiat à venis; duæ igitur erunt generales affectiones cordis, quibus fiet, ut pulsus cesset, si scilicet Cor alternè contrahi, aut restitui non possit, aut si sanguis in ipsum influere, vel effluere nequeat, licet motu ejusdem Cordis non vitiatò. Quicquid igitur facere potest, ut cor alternè non contrahatur, aut restituatur, vel sanguis non influat, aut non effluat, omninò faciet, ut pulsus cesset, & siquidem causæ ejusmodi operationes prohibentes non operentur continuè, sed identidem per incerta, aut certa intervalla temporis, pulsus cessabit, & rursus excitabitur per certa, aut incerta intervalla temporum, seu, quod idem est, intermittit. Exponamus igitur oportet, quæ illa sint, à quibus ejusmodi impedimentum haberi potest, & primò motum Cordis prohibitum respiciemus. Quoniam itaque Cor est musculus, seu movetur per confluxum sanguinis, & liquidi nervorum in villos suos; primò igitur si ponatur facultas aliqua ad cere-

brum,

Intermissionem
pulsus faciet omne
prohibens
influxum sanguinis
in cor, aut
cordis contractionem
& restitutionem,
dummodo prohibens
illud continuè
non operetur.